

Walter Tull

El sotstinent negre

EL 2010 ÉS UN ANY IMPORTANTÍSSIM per al món del futbol: se celebra el Mundial a la República de Sud-àfrica. D'aquesta manera, la màxima competició internacional de seleccions arriba per primera vegada al continent que representa el present i el futur d'aquest esport.

Els diners i el prestigi futbolístics són a Europa, però el Vell Continent es proveeix de noves estrelles més enllà del desert del Sàhara. En trobem proves a les alineacions de quasi tots els equips de primera fila. Poden servir d'exemple Carlos Kameni i Samuel Eto'o, tots dos del Camerun, porter del RCD Espanyol i davanter de l'Inter de Milà, respectivament; els jugadors del Chelsea Michael Essien, de Ghana, i Didier Drogba, nascut a Costa d'Ivori, igual que el barcelonista Touré Yayá, que comparteix vestidor amb Seydou Keita, originari de Mali. I abans que ells, uns altres també havien demostrat el seu talent als camps europeus. Durant els anys vuitanta l'Espanyol va gaudir de les aturades de Tommy NKono, compatriota de Kameni; el Mònaco, el Paris Saint-Germain i el Milan van aconseguir moltes victòries gràcies als gols del liberianès George Weah, que ha passat a la història com un dels millors futbolistes africans de tots els temps. I també podríem afegir a la llista Roger Milla o Salif Keita...

Aquests noms són el present i el passat d'aquest esport al continent negre, però en vindran més. Per a molts nens africans, els jugadors que triomfen a Europa són els seus ídols i es converteixen en l'exemple a seguir: els han mostrat el camí per escapar de la misèria a què es veuen condemnats per haver nascut en aquelles terres. A Europa, un treballador subsaharià és, ras i curt, un negre, però en canvi un futbolista d'elit africà és una estrella que desperta l'admiració de tothom, sense que ningú no presti atenció al color de la seva pell.

Walter Tull quan era jugador del Tottenham Hotspur i al costat d'uns companys d'armes durant la Primera Guerra Mundial. © Crown Copyright / MoD 2010.

Però no sempre ha estat així, i no només al Vell Continent sinó també a la mateixa Àfrica. Tan sols cal resseguir la història de Sud-àfrica, on el règim racista de l'*apartheid* marginava aquells que no fossin blancs. Tot va començar a canviar el 1990, quan el president del país Frederik Willem de Klerk va alliberar Nelson Mandela, líder del Congrés Nacional Africà (ANC), tot i estar condemnat a cadena perpètua des de 1964. En el moment de sortir de la presó, el líder de l'ANC feia vint-i-set anys que estava engarjolat.

Amb aquest gest es va començar a posar punt i final al règim segregacionista vigent des que, el 1948, el Partit Nacional de Sud-àfrica havia guanyat les eleccions. Aquell sistema racista havia separat el país per ètnies i impedia qualsevol possibilitat de barreja: els negres tenien prohibit viure

i treballar en àrees denominades blanques, els matrimonis mixtos amb persones de raça blanca no eren permesos, al transport públic i a les platges també s'excloïa els que no formaven part del grup racial blanc... I qui gosava infringir aquestes normes era severament castigat.

Amb el pas de les dècades, la pressió internacional i les sancions imposades al règim sud-africà van deixar contra les cordes un país que veia com la resta del món es decantava sense manies per les tesis defensades per Mandela que, tot i estar entre reixes, continuava fent arribar el seu missatge de lluita pacífica, amb la mateixa constància i fe que ho havia fet abans de ser condemnat a passar la resta de la seva vida a la presó.

Per tot plegat, quan De Klerk va ser nomenat president, el 1989, va començar a fer passos per acostar posicions amb l'ANC. Primer deixant anar Mandela i després negociant intensament amb la seva formació. Les converses van arribar a bon port el 1992, quan es va abolir oficialment l'*apartheid* malgrat l'oposició violenta dels sectors més radicals, que en cap cas no volien permetre la pèrdua de la posició dominant dels blancs. De la mateixa manera, grups radicals negres també van fer actes de violència que feien trontollar el delicat procés de recomposició d'una societat trencada en mil bocins.

El 1994 es va fer un pas definitiu que no tindria marxa enrere. Es van convocar eleccions democràtiques per escollir el nou president de la república i, per fer-ho, s'utilitzaria el mateix sistema que s'usa a tots els països lliures i democràtics: el sufragi universal. Això volia dir que, per primera vegada a Sud-àfrica, tots els que no fossin blancs també podrien fer sentir la seva veu a través de les urnes. Com era d'esperar,

Nelson Mandela, al capdavant del Congrés Nacional Africà, va arrasar en aquells comicis celebrats el 27 d'abril, un dia declarat festiu des d'aleshores i que es coneix com el Dia de la Llibertat. El 10 de maig Mandela va prendre possessió del càrrec i es va convertir en el primer negre que presidia els territoris de Sud-àfrica des que s'havia produït la colonització europea. El primer gest del líder de l'ANC va ser constituir un govern d'unitat nacional i De Klerk va ocupar-ne una de les vicepresidències.

L'objectiu era reconciliar els sud-africans i que aprenguessin a conviure amb la màxima normalitat possible, tot i les diferències econòmiques i socials provocades per tants anys d'*apartheid*. Dels infinits entrebancs que havia d'afrontar el nou president, segurament la missió més important de Mandela era transformar la mentalitat de tot un país. Una feina titànica només capaç de portar-la a terme una persona tan carismàtica com el líder de l'ANC.

En aquesta comesa va poder comptar amb un gran aliat: l'esport. Concretament el rugbi, perquè Sud-àfrica va ser la seu del Mundial el 1995. Tradicionalment aquella disciplina s'havia associat a l'*apartheid*, ja que el sistema racista dividia les lligues segons el color de pell dels seus jugadors i, a més, la selecció del país només estava formada per blancs. John Carlin ho ha explicat tan bé en el seu llibre *El factor humà* que només cal recomanar-ne la lectura per fer-nos una idea de què va passar el 1995; que no va ser altra cosa que l'habilitat de Nelson Mandela per posar-se les classes blanques a la butxaca, assistint a la final del torneig, on els amfitrions es van enfrontar a Nova Zelanda. La imatge de Mandela amb una gorra i vestit amb la samarreta de la selecció, com un seguidor més, va donar la volta al món. Tot el país, blancs i

negres, van animar el seu equip, que finalment va aconseguir la victòria. Aquell partit va ser més que un partit, va ser la demostració que, si els sud-africans volien, podien fer coses junts.

I just quan Carlin ha publicat el llibre i Clint Eastwood l'ha convertit en la pel·lícula *Invictus* protagonitzada per Morgan Freeman, ha arribat l'hora del futbol. Precisament coincidint amb una efemèride prou destacable, ja que el Mundial coincideix amb la commemoració del centenari de la independència de Sud-àfrica del Regne Unit, que es va produir el 31 de maig de 1910.

Ara costa d'imaginar que la bandera de l'Imperi Britànic onegés als cinc continents, i que, des de Londres, es governés quasi una quarta part de la Terra. Però així va ser fins passada la Segona Guerra Mundial, i de fet la Commonwealth encara aglutina part dels territoris amb passat britànic. Bona prova d'això és que la cap d'aquesta organització internacional és la reina Elisabet II d'Anglaterra, que continua essent la monarca de Canadà i Austràlia, només per citar dos exemples.

La Commonwealth està formada per cinquanta-quatre estats sobirans, que hi estan lliurement associats, escampats arreu del planeta. Hi són des dels estats acabats de citar fins a la República de Sud-àfrica, passant per altres de destacats com ara Nova Zelanda, Índia, Camerun, Kènia, Jamaica... I també altres països més petits i que tenen noms evocadorament paradisiàcs com poden ser Bahames, Samoa, Seychelles, Barbados.

Barbados, per exemple, és una illa que s'integra en el conjunt de les Petites Antilles, situades a la zona del Carib. En els seus poc més de quatre-cents quilòmetres quadrats hi viu un quart de milió de persones, que es guanya la vida en

part gràcies al turisme i en part gràcies als negocis de banca, perquè Barbados és allò que s'anomena un paradís fiscal. Però aquelles platges de sorra finíssima, vorejades per un mar turquesa i resguardades per esveltes palmeres de postal, no sempre han estat un lloc idíl·lic on tothom somnia de passar-hi alguns dies de vacances.

Els primers europeus que hi van posar els peus van ser els castellans i els portuguesos durant els seus viatges d'exploració per aquella zona durant el segle XVI. Tot i això, van ser els anglesos els que van iniciar la colonització de l'illa, i des de 1652 ja va ser possessió de la corona britànica de manera oficial. Va ser l'únic territori del Carib que no va canviar de mans fins al moment d'assolir la independència, el 1966.

Inicialment, al segle XVII, a Barbados es vivia del tabac i del cotó en explotacions conreades per immigrants blancs que fugien de la pobresa dels seus països d'origen, però poc després es va introduir el sucre com a nou conreu i, amb ell, el sistema de producció basat en les plantacions i en la mà d'obra esclava procedent de l'Àfrica negra. El rendiment econòmic que generava aquell producte va fer que la colònia britànica es dediqués quasi de manera exclusiva a la canya de sucre i al rom.

Però no tothom estava d'acord amb aquella manera de fer funcionar l'economia. Des de finals del segle XVIII, entre els intel·lectuals anglesos es van començar a organitzar alguns moviments per demanar el final de l'esclavisme. Les pressions, però, no van tenir efecte fins al 1834, quan es va abolir de manera definitiva. A partir del primer dia d'agost d'aquell any, tots els esclaus van passar a ser homes lliures, però amb l'obligació de continuar treballant durant quatre

anys al mateix lloc, tot i que percebent un sou. A més, el govern va indemnitzar els propietaris de les plantacions dels territoris britànics al Carib amb vint milions de lliures, com a compensació per les pèrdues econòmiques que els suposava haver de prescindir d'una mà d'obra que no els costava ni cinc.

Una vegada en llibertat, molts antics esclaus d'origen africà es van quedar a la terra on els havien portat, però amb el pas de les generacions la cosa va començar a canviar. Aquest va ser el cas de David Tull, un fuster nascut a les Barbados, que va marxar a la metròpoli per treballar a la indústria naviliera de Folkestone, una important ciutat portuària del comtat de Kent. Allà va conèixer Alice Palmer, amb qui es va casar. D'aquesta unió van néixer sis fills. El cinquè va arribar al món el 1888 i va rebre el nom de Walter Daniel John Tull. Malauradament els sis infants van quedar orfes de mare el 1895 i de pare el 1897. Això va fer que el petit Walter, de nou anys, anés a parar a un orfenat de la zona est de Londres.

En aquest centre els nois rebien una mínima formació educativa i sobretot se'ls instruïa en un ofici perquè es poguessin guanyar la vida una vegada fossin grans. En el cas de Walter, treballava com a aprenent d'impressor. Durant les estones lliures que li quedaven, va començar a practicar un esport que l'entusiasmava: el futbol. Hi jugava hores i hores. Ben aviat va començar a despuntar entre els seus companys d'orfenat i això va fer que els responsables d'un club amateur de la zona, anomenat Clapton FC, li donessin una oportunitat. L'octubre de 1908 va formar part de la plantilla del primer equip d'aquella institució, fundada el 1878. El Clapton va disputar la Isthmian League, on competien

formacions de Londres i del sud-est d'Anglaterra. A més, també va classificar-se per jugar la final de la Copa de clubs amateurs. L'altre candidat al títol era l'Eston Club, que no va tenir cap opció d'endur-se el trofeu de campió perquè l'equip de Tull es va imposar amb un contundent sis a zero. Gràcies a aquest marcador, la final del Clapton amb l'Eston ha passat a la història d'aquell torneig per ser una de les vegades en què més diferència de gols hi ha hagut entre campió i finalista.

Partit a partit, Walter Tull es va revelar com una de les peces claus d'aquell equip, fins al punt que el seu estil de joc va cridar l'atenció de formacions més potents. De totes les ofertes rebudes, es va decantar per la del Tottenham Hotspur, amb qui va signar un contracte el juliol de 1909. Això convertia aquell noi d'orfenat en el primer jugador de camp negre de la història de la primera divisió anglesa, i tot just tenia vint-i-un anys.

El Tottenham Hotspur acabava de pujar a la màxima categoria després d'haver anat superant campionats menors temporada rere temporada. Per afrontar el repte de competir al més alt nivell, els seus responsables van organitzar una gira de preparació per Amèrica del Sud, on el futbol ja començava a despertar passions. Tull formava part d'aquells Spurs que van jugar partits d'exhibició a l'Uruguai i a l'Argentina, i els cronistes locals ja el van assenyalar com un dels millors integrants de l'equip europeu gràcies a les seves habilitats amb la pilota als peus.

De fet, el seu bon paper a la *tournée* americana va fer que debutés en el primer partit de lliga que els Spurs van jugar a la primera divisió anglesa. Davant 32.000 seguidors que, entusiasmats, omplien l'estadi de White Hart Lane, el

Tottenham va empatar a dos contra els campions del moment, el Manchester United. El gol de l'empat dels locals va ser fruit d'un penal provocat per Walter Tull.

Al segon partit de la temporada, va marcar el seu primer gol com a professional a la porteria del Bradford City. Tot i això, l'entrenador no va confiar més en Tull i el va relegar a l'equip suplent, on va jugar setze enfrontaments i va col·laborar en la consecució del campionat de lliga de la seva categoria.

Evidentment, el fet de ser l'únic jugador negre de la plantilla cridava l'atenció dels seguidors que, de vegades, mostraven comportaments racistes; tot i això, revisant les cròniques dels partits, els estudiosos del futbol d'aquells temps diuen que van ser situacions excepcionals. Però el que s'escriu i es publica no sempre és exactament la veritat. Mai no es podrà saber del cert si Tull era o no atacat cada vegada que saltava a un terreny de joc.

Tampoc no es pot saber fins a quin punt va influir el color de la seva pell en el fet que tingués tan poques oportunitats a l'hora de formar part del primer equip, malgrat el seu talent i la seva demostrada capacitat golejadora.

Sigui com sigui, l'octubre de 1911 va tenir una nova opció per tornar a jugar a la màxima categoria. El Tottenham Hotspur va voler fitxar un defensa del Northampton Town i aquesta formació va posar com a condició indispensable per acceptar el traspàs poder incorporar a les seves files Walter Tull. No eren els únics que el volien, ja que el davanter també era desitjat per l'Aston Villa i altres equips del mateix nivell.

Durant la primera temporada vestint la samarreta de color grana d'aquell equip dels East Midlands, Tull va jugar dotze partits ocupant la demarcació de davanter centre

i aconseguint un total de nou dianes. Després va passar a jugar de migcampista, tot i que continuava portant el dorsal número nou a l'esquena. En total, va vestir la samarreta dels popularment anomenats *cobblers* 110 vegades, i quan estava a punt de canviar d'equip i consolidar definitivament la seva carrera, el món va deixar l'esport per prendre les armes.

El 28 de juny de 1914 a Gavrilo Princip li faltava menys d'un mes per fer els vint anys. Aquell dia era a Sarajevo, juntament amb altres membres de l'organització Mà Negra, amb un sol objectiu: assassinar l'arxiduc Francesc Ferran, hereu de la corona austrohongaresa, que s'havia desplaçat a aquella ciutat balcànica per dirigir unes maniobres militars del seu exèrcit. Aleshores, Sarajevo era la capital de la província de Bòsnia, integrada a l'imperi a desgrat de molts eslaus, que somniaven formar part de Sèrbia. Un d'ells era Princip, que ha passat a la història per haver atemptat mortalment contra l'arxiduc i la seva esposa i sobretot perquè, amb el regicidi, va provocar l'esclat de la Primera Guerra Mundial.

En realitat, l'atemptat contra la parella imperial només va ser la guspira necessària per encendre un conflicte que s'estava gestant des de les darreries del segle XIX, quan les potències europees havien començat una desbocada cursa armamentística i colonial. A més, a cavall entre el vuit-cents i el nou-cents, els grans països havien signat uns acords de defensa mútua, que el 1914 van tenir un efecte dòmino fatal. El 1882, per exemple, Alemanya, Àustria-Hongria i Itàlia havien signat una triple aliança que anirien renovant al llarg dels anys; és el mateix que van fer França, el Regne Unit i Rússia. Així doncs, els fronts que toparien durant la Gran Guerra s'havien començat a dibuixar molt abans de l'esclat de les hostilitats.

Quan Princip va acabar amb la vida de l'arxiduc, tots aquests mecanismes de solidaritat entre estats es van posar en marxa. Sobretot perquè se sospitava que Mà Negra estava finançada pel govern de Sèrbia, i per això les autoritats d'Àustria-Hongria van demanar poder intervenir en la investigació del crim del seu hereu. Davant la negativa de Belgrad, que ho considerava una ingerència en els afers que atenyien només el seu territori sobirà, Viena va enviar un ultimàtum: si no podia participar en les tasques policials, prendrien mesures més contundents.

Aleshores, Rússia, en virtut dels tractats previs, es va comprometre a defensar Sèrbia en cas d'un atac de l'imperi austrohongarès. A partir d'aquell instant els fets es van precipitar: el 28 de juliol Àustria-Hongria va declarar la guerra a Sèrbia quan aquesta es va negar a acceptar l'ultimàtum, i l'1 d'agost Alemanya, en solidaritat amb Viena, va fer públic que atacaria Rússia. A continuació, els esdeveniments es van desenvolupar a un ritme vertiginós perquè, en només dos dies, Alemanya va declarar la guerra a França i a Rússia, i va envair Bèlgica; mentre que França i el Regne Unit organitzaven accions militars contra Alemanya. A més, Japó i Itàlia es van posar al costat dels anomenats Aliats, mentre l'Imperi Otomà i Bulgària es van decantar per les dites Potències Centrals.

Quan el Regne Unit va declarar la guerra a Alemanya, el país es va paraitzar. Bé, no del tot. Les lligues d'esports tan arrelats com el criquet o el rugbi es van aturar de seguida, però el futbol va continuar. El problema era que molts jugadors eren professionals i si no competien no cobraven els sous. Així, mentre esportistes d'altres disciplines s'allistaven a l'exèrcit, ells seguien jugant, ja que no podien rescindir el contracte sense el vist-i-plau dels seus clubs.

Davant aquesta situació, bona part de la classe dirigent del país va començar a pressionar perquè els futbolistes també prenguessin les armes. No tant pel seu nombre, sinó per l'ascendent social que tenien entre la població.

Finalment, el desembre de 1914, es va desencallar la situació i els jugadors van canviar l'uniforme dels seus equips pel de l'exèrcit britànic. La majoria va formar part dels batallons 17 i 23 del Regiment de Middlesex, que de seguida es van conèixer amb el sobrenom de Batallons del Futbol. Aquests esportistes servien de reclam perquè seguidors dels seus equips també s'enrollessin i poguessin compartir batalló amb els seus ídols.

Walter Tull va ser el primer membre dels *cobblers* d'ingressar a l'exèrcit. Era el 21 de desembre de 1914 i va quedar enquadrat sota les ordres d'un altre futbolista, el major Frank Buckley, que abans de l'esclat de les hostilitats havia militat al Manchester United i a l'Aston Villa.

Ben aviat es va veure que la guerra no seria aquell pas-seig triomfal a ritme de marxa militar que havia venut la propaganda de tots els països implicats. Els fronts s'havien estancat en unes trinxeres que cosien Europa de punta a punta i centenars de milers d'homes passaven els dies i les nits intercanviant trets i llançant obusos sense que es produís cap moviment destacable a les línies de combat.

Pel que fa al batalló dels futbolistes, després del pertinent període d'instrucció previ, va ser enviat a França el novembre de 1915 per començar a participar en els enfrontaments que hi havia a la zona. Walter Tull i els seus companys van rebre el bateig de foc a la regió de la Picardia, en el marc de la batalla del Somme, que va prendre aquest nom pel riu que hi discorre fins a desembocar al Canal de la Mànega.

Més o menys a la zona del curs fluvial, s'havia establert una línia de combat entre aliats i alemanys que era un dels pilars del front occidental. Tropes de l'Imperi Britànic i de França volien fer retrocedir els germànics. I ho van intentar durant els quatre mesos que va durar la batalla, des de l'1 de juliol i fins al 18 de novembre de 1916. El balanç va ser esgarrifós: un milió de baixes, entre morts, ferits i desapareguts. I el pitjor de tot és que no va servir de gran cosa ja que els aliats només van aconseguir avançar vuit quilòmetres. Un fracàs en tota regla.

Tull va sobreviure-hi, però no va poder evitar contraure les anomenades «febres de trinxera». De fet, durant la Primera Guerra Mundial molts soldats no van morir per culpa directa de les bales, sinó per les males condicions en què havien de lluitar: les trinxeres eren forats plens de fang i humitat, on les rates, les puces i altres paràsits martiritzaven uns homes mal alimentats, que no es podien moure del seu lloc de combat durant setmanes o mesos, per més calor o fred que tinguessin. Quan els soldats emmalaltien eren evacuats, però quan es recuperaven solien reincorporar-se a les seves unitats, ja que el tipus de combats en què es basava aquella guerra requeria de moltíssims efectius.

Aquest va ser el cas de Walter Tull, que aleshores ja era una persona respectada entre els seus companys de batalló gràcies al seu comportament educat i generós. Això va fer que, el maig de 1917, els seus superiors el nomenessin sotstinent. Amb aquesta decisió contravenien el reglament de l'exèrcit britànic, que explicitava que només podien ser oficials i ocupar càrrecs de comandament soldats blancs. Quedava expressament prohibit que negres i mulats ascendissin en l'escalafó. Per tant, aquell futbolista descendent

d'esclaus de Barbados trencava una altra barrera en l'encotillada societat de l'època.

Així doncs, una vegada recuperat de les febres i amb el grau de sotstinent, Tull va ser destinat a Itàlia, on, entre 1917 i 1918, va participar en diferents operacions de risc. En aquells moments la guerra estava fent un gir que seria definitiu. D'una banda, a Rússia havia esclatat la Revolució Comunista liderada per Lenin i el nou règim havia decidit abandonar el conflicte. Això feia que els alemanys poguessin concentrar les seves forces al front occidental, perquè des de l'est ja no els atacaven. Ara bé, d'altra banda, els Estats Units s'havien posicionat al costat dels aliats i, tant per la seva capacitat industrial com per la quantitat d'homes que podien aportar al camp de batalla, posaven en serioses dificultats els germànics, desgastats pels quatre anys de guerra. Per aquesta raó, abans que Washington portés a terme tot el desplegament a Europa, Berlín va decidir fer un gran atac en territori francès: el 21 de març de 1918 començava l'Ofensiva de Primavera. Es tractava de quatre operacions que pretenien dominar llocs geoestratègicament claus per al control del continent.

El batalló de Tull va ser enviat a la zona de Favreuil, prop del pas de Calais, per repel·lir l'atac. En un moment determinat de l'intercanvi de trets entre els dos bàndols, el seu grup va rebre l'ordre d'assaltar les trinxeres enemigues. Era un dels moments de més risc, ja que els soldats sortien dels seus llocs de combat i quedaven al descobert. Es tractava d'avançar com més ràpid millor evitant les bales dels contraris. En aquella ocasió Walter Tull no ho va aconseguir. Un tret va fer desplomar el seu cos enmig del foc creuat, quedant en terra de ningú. Els seus subordinats es van esforçar

tot el que van poder per mirar de recuperar-ne el cadàver. Però va ser inútil. Les bales continuaven xiulant pertot arreu i els obusos queien en qualsevol lloc. La vida d'aquells homes corria tant perill que al final van haver de deixar el cos on havia caigut. Tull no podria rebre sepultura.

Aquell no era un fet excepcional, ja que a cada assalt a les trinxeres enemigues es produïa una situació semblant i els cadàvers quedaven abandonats entre filats espinosos i cràters d'obús. Moltes famílies no només no van poder enterrar mai els seus morts, sinó que ni tan sols van aconseguir saber amb certesa on havien perdut la vida els seus éssers estimats.

Walter Tull va morir el 25 de març de 1918, quan li faltava un mes i tres dies per complir trenta anys. La Gran Guerra va acabar l'11 de novembre amb una victòria poc convincent dels Aliats que, malgrat tot, van imposar unes dures sancions a Alemanya a través del Tractat de Versalles. Precisament aquest acord va ser un dels ingredients bàsics perquè triomfés el nazisme i acabés esclatant la Segona Guerra Mundial.

Per damunt de tot, però, aquell conflicte, que havia començat el 1914 com una mena de festa, va deixar el terrible balanç de deu milions de morts, vint milions de ferits i vuit milions més de desapareguts.

Després d'haver viscut i patit aquells quatre anys, tot-hom va haver de fer l'esforç de recordar com es vivia en temps de pau i quines coses es feien quan els europeus no es mataven entre ells. I una d'aquestes era jugar a futbol. La lliga anglesa no es va reprendre fins al 1919, però sense molts dels que hi havien participat abans de 1914 perquè havien perdut la vida al camp de batalla. A la represa de la competició, Walter Tull hauria hagut de fitxar pels Glasgow Rangers

escocesos, amb qui havia començat a negociar el traspàs just abans que esclatés la guerra.

El pas del temps va començar a esborrar el record d'aquell futbolista fins a relegar-lo a l'oblit. A les darreries del segle xx, però, es va redescobrir la seva història. I no només això, perquè gràcies a les investigacions, entre d'altres, de l'historiador Phil Vasili, es va rememorar la trajectòria d'un grup de futbolistes negres que van ser els primers de trepitjar els terrenys de joc de les Illes Britàniques. Per exemple, es va poder saber que el porter Arthur Wharton va ser el primer professional de color que va ocupar aquesta demarcació ni més ni menys que la temporada 1885-1886, defensant la porteria del Darlington FC. O que Andrew Watson, un jugador procedent de les colònies britàniques d'Amèrica del Sud, va defensar la samarreta d'Escòcia en tres ocasions entre 1881 i 1882, convertint-se en el primer futbolista negre que jugava un partit internacional.

Conèixer la vida d'aquests esportistes va servir perquè les entitats on havien jugat els fessin alguns homenatges. En aquest sentit, el 1999, el Northampton FC va aprofitar la construcció d'un nou estadi per dedicar a Walter Tull uns jardins i un dels carrers pròxims al camp. Encara més resò va tenir la iniciativa que van portar a terme, el 2004, el Tottenham Hotspur i el Glasgow Rangers. Anglesos i escocesos van jugar un partit batejat com el Trofeu Walter Tull per evocar la figura d'aquell futbolista. La copa va ser per als de Glasgow, en vèncer per dos gols a zero. Paral·lelament a aquests actes de caire més institucional, també n'han sorgit d'altres més populars, com ara la campanya perquè es col·loqui una estàtua del jugador al nou estadi que està construint el Tottenham.

Però segurament més interessant que aquests esdeveniments puntuals és el fet que els mestres de les Illes Britàniques utilitzen la figura del futbolista, i de la resta de jugadors negres, per treballar valors tan necessaris actualment com la convivència o el respecte, i per lluitar contra el racisme a les aules mitjançant documentals, exposicions, conferències i tota mena d'activitats on l'alumnat descobreix la vida d'aquests esportistes, tant (o més) venerables que les actuals estrelles africanes que brillen en la constel·lació de l'elit del futbol mundial.

